

Időközi választások május 23-án

Május 23-án időközi országgyűlési képviselőválasztásra kerül sor Kovács Pál nyugdíjas munkás elhalálása miatt megüresedett Békés megyei 1. számú országgyűlési választókerületben. A választást megelőző jelölőgyűlések egyhangúlag Hankó Mihály mezőgazdász, termelőszövetkezeti elnök jelölése mellett foglaltak állást.

A választási törvény alapján a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöksége az országos választási elnökségnek Hankó Mihály képviselő jelölését bejelentette. Az országos választási elnökség megállapította, hogy a jelölés a törvényes követelményeknek megfelel, és ezért a Békés megyei 1. számú országgyűlési választókerület képviselőjelöltjeként Hankó Mihályt elfogadta.

Azokban a tanácsági választókerületekben, ahol elköltözés, elhalálozás vagy más okok miatt a tanácsági helyek megüresedtek, ugyancsak május 23-án tartják az időközi választást.

Közéleti napló

DR. SIK ENDRE KITÜNTETÉSE

A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának elnöksége dr. Sik Endrét, az Országos Békétanács elnökét 85. születésnapja alkalmából a Népek Barátsága Érdemrenddel tüntette ki. A kitüntetést szerdán nyújtotta át V. J. Pavlov, a Szovjetunió budapesti nagykövete. Méltatta dr. Sik Endre érdemeit, amelyeket állhatatos kommunistaként, következetes internacionalistaként a szovjet és a magyar nép közötti testvéri barátság, államaink sokoldalú együttműködése terén szerzett, Dr. Sik Endre

— hangsúlyozta V. J. Pavlov — a Magyar Országos Békétanács elnökeként végzett munkájával kivívta a Szovjetunió népei, a nemzetközi közvélemény tiszteletét és elismerését.

A kitüntetés ünnepélyes átadásakor jelen volt Marjai József külügyminisztériumi államtitkár, Mód Péter, az OBT alelnöke, Sebestyén Nándorné, az Országos Békétanács főtitkára, a Béke-világatnacs tagja és Baranyai Tibor, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezető-helyettese.

ELUTAZOTT A HOLLAND PARLAMENTI KÜLDÖTTSEG

Szerdán reggel hazautazott Budapestről a holland parlamenti küldöttség, amely dr. Th. L. M. Thurlingsnak, az I. kamara elnökének vezetésével, a magyar országgyűlés meghívására látogatást tett hazánkban. A delegációt a Ferihegyi repülőtérén Apró Antal, az Országgyűlés elnöke búcsúztatta. Jelen volt Szarka Károly külügyminiszter-helyettes, valamint Jan Knepelhout, a Holland Királyság budapesti nagykövete.

DR. BÍRÓ JÓZSEF HAZAÉRKEZETT NAIROBIBÓL

Szerda este hazaérkezett Nairobiból dr. Bíró József külkereskedelmi miniszter. A keniai fővárosban a magyar delegáció vezetőjeként részt vett és felszólalt az UNCTAD (az ENSZ kereskedelmi és fejlesztési konferenciája) IV. ülésén.

Külkereskedelmi miniszterünk keniai tartózkodása során megbeszélést folytatott többek között Nyikolaj Patolicsev szovjet, Marcelo Fernandez Font kubai külkereskedelmi miniszterrel, valamint Josef Staribacher osztrák kereskedelmi és iparügyi miniszterrel.

Látni, mi a legnagyobb

Ha volna a közelben egy magas torony, ahonnét lepillanthatnánk a mozdonyjavító „terepére”, alighanem jótékvasútnak nézhetnénk. Totálnak, de leginkább állító helyben szuszognak még dohognak a füstös fekete régi, meg a színes diesel-mozdonyok.

Azért életnagyságban mégis érdekesebb. Engedelmesen várják a szerelőakna felett győvulusukat, túrik a „műtétet”. És ez már nem gyerekjáték.

Nem bizony! A feladat se könnyű, a felelősség se kicsi. A csarnokban télen fagyponat alatt a hőmérséklet, nyáron meg? Elég csak annyit, hogy a 60–70 fok meleg motorok több órás állás után is döntik a melegeket, szóval: itt a tavasz, meg az ősz a legszebb évszak. Illetve: az ősz már nem annyira, mert a vasút csúcs-időszakában elég sok a sürgős munka. És pontosnak kell lenni!

Előjáróban ennyit tudunk meg Blazetics Tamás járműfenntartási csoportvezető-helyettéstől, mielőtt ki-mennénk a szerelőcsarnokba.

Doromboló M 31-es

Az M 31-es mozdony elégedetten „dorombol”: az utolsó ellenőrzést végzi rajta két fiatal motorszerelő, Simon Mihály és Széll Ferenc. Mindketten 1970 óta dolgoznak itt, Széll Ferenc a szakmát is itt tanulta.

Hosszú évekig, sokan egy életre ittmaradnak, kézenfekvő a kérdés: miért?

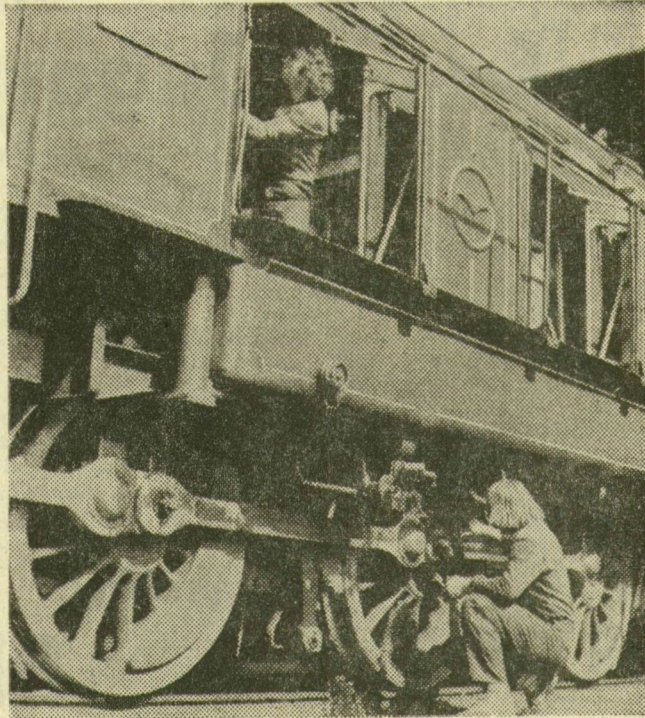
Ők ketten csak néznek egymásra, meg rám: mit lehet erre felelni? A pénz nem sok — az nem lehet az ittragasztó.

- Szép munka.
- Mitől szép?
- Hát... —

De Rozsi János művezető sem siet segítségükre, hogy afféle szép ünnepi szavak kerekedjenek a munka szépségéről. Nehézségéről — arról előbb hallok pontos választ. „Nehéz megállapítani a hibát.” „Fizikailag is megterhelő a rugócsere, a motorcsere.”

Aztán félmondatokból összeáll, hogy presztizse van ennek a feladatnak a vasasszakmában, a szerelőszakmában, de még a vasúti speciális szakmákon belül is. „Ha idekerül egy jó szakmunkás, egy év mire konyít a dolgokhoz.” „Ha utazom valamerre, az állomásokon felismerem, melyik a mi mozdonyunk, emlékszem, mit szereltem rajta.”

— Utazott-e olyan vona-

ton, amikor a maguk mozdonya romlott el?

— Vagy tíz éve történt ilyen velem — mondja Rozsi János. — Mostanában nem. Persze, a mozdonyok is jobbakk ma már.

— Volt, hogy nyomta a lelkiismeretem: még valamit nem néztem meg a gépen, s kiment a forgalomba — teszi hozzá Széll Ferenc.

Kérdezem: mi szeretne lenni, ha nem ezt csinálná? Azt hittem, azt feleli majd: tán repülőgépszerelő. Mire ő:

— Szobafestő. Fűtőörszénnek a létra tetején. Amit eltolték, rendbe lehetne hozni.

Leégni a többiek előtt?

Balesetveszély kizárt mozdonyhiba miatt — úgy nem mehet ki gép, hogy komoly hibája maradjon. De a kis hibáért is „leég” a műhelybeliek előtt, aki szerelte. Fejére olvassák mindenki előtt. Aki vét, az kockáztatja, hogy nem tudják tartani a vonatok menetrendjét. S akkor — mert egy vágány van — „összekeveredhet minden” a Szeged és Budapest közötti vonalon.

Mivel mérik itt a teljesítményt, a jó munkát? Főleg azzal, hogy a mozdonyok hány százaléka fut üzemképben. A mozdonypark jónak mondható, de még a század eleji, 1908-as 324-esek is futnak. Gyakori a soron kívüli „futó-javítás”.

— Igazi vasutasok a mi szerelőink! — mondja nem kis büszkeséggel Bullás Sándor, a II. alapszervezet szervező titkára. — A munkafegyverem jó, itt nem veszi a kalapját, akit megdorgálnak mulasztásáért. Vasutas di-nasztiaik dolgoznak nálunk, tudja, valami beoltottság kell ehhez a munkához.

Formálódik előttem a kép, mégis nehéz körvonalazni, miért olyan jó kollektíva ez a 90 embert foglalkoztató üzem. Szórakozni együtt járnak, családotól összejárnak — nem akarom én eltúlozni, de alighanem kevés ilyen közösség van.

A munkatársait nem válasszhatja meg az ember. Rendelettel sem lehet előírni a munkahelyi jóviszonyt.

Mégis: csak nem lehet úgy gondolni, hogy szerencsedolga, kialakul-e egy jó közösség, vagy nem.

— Itt csak együtt lehet gondolkodni a feladaton, ugyanakkor a munkának egyéni felelőssége is nagy. Ha valamit bármelyikünk hanyagul csinál, oda a többiek erőfeszítése is. És persze a végeredmény, a siker érzése, az az igazi jó érzés! — mondja a párttitkár, s a végeredményről, sikerről csak annyit: két éve 21 nap alatt készült el egy-egy mozdony főjavítása, az idén ehhez 12 napra van szükség. Most rendezték a normát, azaz az országos szabványt — ez 15 napot ír elő.

Jellemző, hogy a gyorsjavításokat is tényleg gyorsan elvégzik. Nem is egyszer 2–3 óra alatt készen vannak a másutt 4 órát is igénylő futó-javítással. Ennyit jelent az összeszokottság, a baráti, egymást segítő szándék.

A jelszó: pontosság

A pártszervezet irodájában halljuk a panaszt, hogy mi rontja a jó hangulatot: három éve kezdte el egy kecskeméti ktsz az új üzemcsarnok építését, s máig is csak az alapok vannak meg. A DÉLÉP most átvállalta a munkát, de télig már így is csak a falak és a tető lesz meg. Pedig a szociális létesítmények hiányoznak, s ez az épület oldalán meg ilyen gondjaikat is.

— Rossz látni, némelyik helyen hogy dolgoznak! — ezt fűzik hozzá ők, akik nem teszik le a szerszámot munkaidő végén se, ha beérke-gezem jó, itt nem veszi a kalapját, akit megdorgálnak mulasztásáért. Vasutas di-nasztiaik dolgoznak nálunk, tudja, valami beoltottság kell ehhez a munkához.

Formálódik előttem a kép, mégis nehéz körvonalazni, miért olyan jó kollektíva ez a 90 embert foglalkoztató üzem. Szórakozni együtt járnak, családotól összejárnak — nem akarom én eltúlozni, de alighanem kevés ilyen közösség van.

A munkatársait nem válasszhatja meg az ember. Rendelettel sem lehet előírni a munkahelyi jóviszonyt. Mégis: csak nem lehet úgy gondolni, hogy szerencsedolga, kialakul-e egy jó közösség, vagy nem.

Pedig itt az a legnagyobb: az ember, aki a gépióriásoknak parancsol, aki minden porcikáját ismeri.

Szőke Mária

Hatékonyaság (2.)

Ráfordítás — hozamarány

A tej, a kenyér, a szövet a költségek szempontjából ugyanolyan termék, mint a fémmezmunkáló gép, az elektronikus vezérlőberendezés. Közös vonásuk, hogy előállításuk költségeikkel jár, az anyag, a munkabér éppúgy forintokat emészt fel, mint a termék készítését megelőző kutatási tevékenység, a gyártáshoz szükséges energia s így tovább. A legutóbbi években a szocialista iparban a teljes termelési költség 66–67 százalékát tette ki az anyagok értéke. Tellezzük fel, hogy sikerül egy százalékkal mérsékelni az anyagfelhasználást. Ez pénzben számolva 3,5–4 milliárd forinttal apasztaná a kiadásokat!

Jogos a közbevétel, ami az olvasóból kikívánczik: az lenne a cél, hogy abszolút értelemben csökkenjenek a termelési költségek? Ez is szükséges, bizonyos területeken ez az elsődleges, általában viszont az, hogy az úgynevezett fajlagos költségek, tehát a termékegységre jutó ráfordítások kisebbedjenek. A társadalombiztosítási járulékok, az illetményadó és sok más teher, meglehetősen stabil tényezője a költségnek, ám erre hivatkozva senki sem állíthatja, hogy nincs mód a kiadások mérséklésére. Ez utóbbira kézenfekvő lehetőségeket kínálnak például a nagy sorozatok. Ilyen esetben ugyanis korszerű — termelékeny — gépeket, berendezéseket működtethetnek, alkalmazhatják az építészterény elvet, fokozhatják a dolgozók begyakorlottságát, termékek nagyobb tömegére osztják ki az ún. állandó vagy rezi-s költségeket stb. Ez történik a közúti járműgyártásban, s azon belül az autóbüsztermelésben. Lényegesen nőtt a késztermék mennyisége — 1970: 5983, 1975: 10 696 darab autóbüsz —, bővült — tavaly 9065 darab — az export, s eközben a fajlagos ráfordítások csökkentek, holott az áru használati értéke nagyobb lett.

Ma az ipar egy hónap alatt termel annyi, mint a felszabadulás előtt egész esztendőben, de a mennyiségen túl a másfajta jellemzők szinte összehasonlíthatatlanok. Az alapvetően megváltozott gyártási körülmények, termékek miatt sem-

miféle alapja nincs az olyasfajta okoskodásnak, hogy mi volt „olcsó” és „drága” akkor és most, bár vannak, akik szívesen bocsátkoznak ilyesfajta eszmefuttatásba. Ez vezet azután ahhoz a tévhithez, hogy úgy fejlődne igazán a termelés, ha minden a folyamatosan egyre olcsóbb lenne... A ráfordítás nem abszolút mérce, s ezért az adott gyártási feltételek és a tényleges bevételi eredmények viszonyaként vizsgálható csupán.

Ahhoz, hogy a termelő mérsékelje — akár abszolút, akár fajlagos — költségeit, az értékelemzéstől a norma-óraszükséglet vizsgálatán át az anyaghelyettesítésig, az élmunka igényig, mindenfajta módszert és eszközt használnia kell. Idén a kohó- és gépipar vállalatai 310–320 millió forint értékű energiát kívánnak megtakarítani ún. energiakímélő eljárások bevezetésével, az energiafelhasználási normák körének kiterjesztésével. Csupán belemarkoltunk a lehetőségek szákjába, de a találomra kiemelt esetek is bizonyító erejűek. Holott rejt-e zsák az említettéknél nagyobb dolgokat is, így sok más mellett a miniatürizálást. Ez csökkenti a termék anyag- és energiafelhasználási igényét, súlyát — ami a szállításhál, tároláshál ko-

rántsem mellékes —, beépítési tőrfogatát — gondoljunk csak a nyomtatott áramkörökre —, s mindezt egységszerűen.

Öt év alatt hazánkban megkészszerződött az izzólámpagyártás, s ma munkanaponként egymillió darab hagyja el a gyártószalagokat. Gazdaságos termék, a ráfordítás és a hozam — akár csak a fénycsövek esetében — olyan arányú, hogy a kohó- és gépipari tárca legjövendőmezőbb termékeinek sorába tartozik. Holott a termelő nagy összegeket költött kutatásokra, a gyártóberendezések korszerűsítésére, ám ezzel párhuzamosan növekedett a termelékenysége, csökkent a fajlagos anyagszükséglet és norma-idő, fokozódott a termék használati értéke. Folyamatos elemzés tartja számon a költségeket és a hozamokat, s ez az állandó figyelem ad magyarázatot az eredményekre. Igaz, a termékek nagy többségének gyártási körülményei, értékesítési lehetőségei, s költségei nem hasonlíthatók az izzólámpatermeléshez. A módszer azonban bárhol alkalmazható. Ennek utánpótlását ugyanis nem tiltja semmiféle — példánk esetében a Tungstam — védjegy.

K. S.

Országgyűlési bizottság ülése

A vegyipar és a mezőgazdaság együttműködéséről, a műtrágyák, növényvédőszer-ek és állatgyógyászati készítmények gyártásáról, felhasználásáról tanácskozt tegnap az országgyűlés mezőgazdasági bizottsága. A Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi, a Nehézipari, valamint a Külkereskedelmi Minisztérium közös előterjesztése a mezőgazdasági termelés hatékonysága emelését, a terméseredmények növelését, és ezzel együtt az élmunka ráfordítás csökkentését állították a közép-pontba. Jelenleg a hazai ipar mezőgazdaság igényeinek

44 százalékát, import hatóanyag felhasználással együtt csaknem 60 százalékát fedezi. A magyar vegyipar a növényvédőszer termelésének 20 százalékát tőkés és szocialista országokba exportálja. Ráműtattak: az alapvető és a mezőgazdaság részére nélkülözhetetlen növényvédőszer hatóanyagának előállítására képezi a vegyipar fejlesztési koncepciójának lényegét. Elmondották, hogy az V. ötéves terv végére a felhasznált műtrágya mennyisége 30 százalékkal, a növényvédőszerké pedig mintegy 70 százalékkal növekszik.

Szekér Gyula Ottawában

Dr. Székér Gyula miniszterelnök-helyettes az Egyesült Államokban tett látogatása során New Yorkban felkereste a világkereskedelmi központot és az ENSZ-székházat.

Hétfőn Detroitban látogatást tett a General Motors több üzemében, találkozott a járműkonsumern vezetőivel.

Kedden Chicagóban felkereste a CPS és a Steiger céget, amelyek jelentős együttműködést folytatnak magyar vállalatokkal.

A kormány elnökhelyettese a chicagói ipari és pénzügyi körök sok más vezető képviselőjével találkozott, majd — a kanadai kormány meghívására — Ottawába utazott.